

OPETUSMINISTERIÖN JA OPETUSHALLITUKSEN TULOSSOPIMUS VUOSILLE 2003 - 2005

Tulossopimus kattaa vuodet 2003-2005 ja perustuu valtion talousarvioon vuodeksi 2003 sekä valtioneuvoston hyväksymään koulutuksen ja korkeakouluissa harjoitettavan tutkimuksen kehittämissuunnitelmaan vuosille 1999-2004. Tulossopimusta tullaan tarkistamaan uuden hallitusohjelman ja vuosiksi 2003-2008 päätettävän kehittämissuunnitelman mukaisesti sekä tarpeen mukaan vuosittain.

Opetushallituksen tulosalueita ovat opetussuunnitelmien ja tutkintojen kansalliset perusteet ja opetuksen muu kehittäminen, oppimistulosten arviointi, tietohuolto ja palvelutehtävät. Tehtävien ja tulossopimuksen mukaisten hankkeitten toteutuksen yleisiksi tavoitteiksi on sovittu:

- Korkealaatuisten ja yhtenäisten koulutuspalvelujen turvaaminen
- Syrjäytymisriskin pitäminen hallinnassa
- Ammatillisesti pätevien työntekijöiden saatavuus työmarkkinoilla
- Maahanmuuttajien kotouttamisen tukeminen koulutuksen keinoin
- Opetustoimen henkilöstön kehittäminen
- Yleisiä tavoitteita tukeva tiedonhallinta, koulutustiedotus ja tutkimustoiminta
- Toimialaa palvelevat kansainväliset toiminnot
- Euroopan unionin ohjelmien tehokas hoitaminen ja tulosten hyödyntäminen kansallisen koulutusjärjestelmän kehittämisessä ja koulutuksen järjestämisessä
- Toimialan ja opetusministeriön toimeksi antamien muiden palvelujen tehokas järjestäminen

Tämä tulossopimus käsittää Opetushallituksen toimintamäärärahan lisäksi ne kehittämismäärärahat ja opetustoimen henkilöstökoulutusmäärärahat, joita opetustoimen keskushallinnon työnjaon ja tulossopimuksen mukaisesti käytetään Opetushallituksen kanssa sovittujen tulostavoitteiden toteuttamiseen.

Helsingissä 11. päivänä joulukuuta 2002

OPETUSMINISTERIÖ

OPETUSHALLITUS

Arvo Jäppinen
ylijohtaja

Jukka Sarjala
pääjohtaja

TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Maailmanlaajuiset ja Euroopan unionin tasolla tapahtuvat muutokset ja niiden arvioitu vaikutus opetushallinnon toimintaan:

Väestön kasvu, globalisaatio ja kansainvälistyminen

koulutuksen avulla voidaan

- edistää maailmanlaajuisista tasapainoista kehitystä,
- vähentää vastakkainasettelua eri väestöryhmien ja alueiden välillä
- hillitä väestönkasvua

kansainvälistyminen ja monikulttuurisuuden lisääntyminen

- tarjoavat uusia mahdollisuuksia oppimisen laadun parantamiseksi
- kasvattavat kansallisen osaamisvarannon merkitystä

Kestävän kehityksen taloudellinen, sosiaalinen ja ekologinen ulottuvuus

otetaan huomioon kaikessa Opetushallituksen toiminnassa ja erityisesti opetussuunnitelmien ja tutkintojen perusteita laadittaessa

Työn muuttuva asema, työn kansainvälistyminen, lisääntyvä työvoiman liikkuvuus ja kilpailu osaavasta työvoimasta, kasvava yrittäjyyden merkitys

- luodaan koulutuksen avulla suomalaisille valmiudet menestyä kansainvälisessä kilpailussa
- luodaan yksilöille edellytykset hyödyntää työn ja työpaikkojen liikkuvuutta

Teknologian kehitys tuo ratkaisuja ongelmiin

- seurataan aktiivisesti kansainvälistä teknologista kehitystä ja pysytään koulutuksen avulla sen eturintamassa
- hyödynnetään teknologisen kehityksen tuloksia suomalaisessa koulutus- ja oppimisympäristössä

Koulutuspalvelujen kaupan vapauttaminen ja kaupan pelisäännöt

varaudutaan lähivuosina

- kasvavaan koulutushankkeiden kansainväliseen kilpailuttamiseen ja innovaatioiden levittämiseen
- siihen, että suomalaisille avautuu uusia toimintamahdollisuuksia ulkomailla

EU ja koulutus, kehitys vie kohti yhdenmukaistamista / yhdensuuntaistamista, ESR- rahoitus vähenee uusien jäsenmaiden liittyessä unioniin

- osallistutaan aktiivisesti koulutusta koskevaan työskentelyyn Euroopan unionin tasolla opetusministeriön linjausten mukaisesti
- hyödynnetään maksimaalisesti käytössä olevat kehittämismäärärahat opetussektorin eduksi
- varaudutaan ajoissa rahoituksen muutoksiin

Kansallisella tasolla tapahtuvat muutokset (edellä mainittujen lisäksi)

Väestörakenteen muutokset Suomessa, suomalaisessa yhteiskunnassa jatkuu raju rakennemuutos, johon liittyy väestön ikääntyminen ja nopea eläköityminen, maassamuutto, maahanmuutto, maastamuutto

varaudutaan

- koulutuspalvelujen alueelliseen saatavuusongelmaan
- pienenevistä ikäluokista johtuvaan työvoimapulaan
- (vanhenevan) väestön osaamistason kohottamiseen
- monikulttuurisuuden tuomiin haasteisiin
- ulkomaille muuttaneiden esi- ja perusopetuksesta huolehtimiseen

Ruotsinkielisen koulutuksen ja kulttuurin erityistarpeet

suomenruotsalaisen koulutuksen ja kulttuurin elinvoimaisena pitäminen on erityinen haaste Suomen koululaitokselle

Kansantalouden suotuista kehittyminen ja Suomen kansainvälinen kilpailukyky

kansantalouden positiivinen kehitys antaa resursseja kehittää koulutusta, ja korkeatasoinen koulutus tukee osaltaan positiivista kehitystä (positiivinen kierre)

Hallinnon kehittäminen (poikkihallinnollinen yhteistyö, laatutyö, kilpailuttaminen, sähköinen asiointi, tulosten levittäminen, verkostoituminen, tehokkuus ja taloudellisuus, voimavarat ja rahoitus)

Meneillään olevan hallinnon arvioinnin ja keskushallinnon kehittämishankkeen myötä Opetushallituksen asema hallintokentässä ja sen yhteistyösuhteet muualle keskus-, alue- ja paikallishallintoon selkiytyvät.

Muutos lisää viraston mahdollisuuksia tukea suomalaista ja kansainvälistä oppimista.

Sosiaaliset kysymykset: eriarvoistumiskehitys, syrjäytymisen riski, nuorten pahoinvointi / hyvinvointi, arvomaailma

Koulujärjestelmän tulee osaltaan vähentää eriarvoistumista, pienentää syrjäytymisen riskiä sekä lisätä yksilöiden vastuullisuutta kansalaisina yhteiskunnassa. Sivistyskoulun tarve lisääntyy.

Opetusalan kilpailukykyyn turvaaminen työnantajana

Koulutuksen toimialan yhteinen tavoite on saada alalle korkeatasoista työvoimaa ja tukea henkilöstön pysyvyyttä opetuslalla takaamalla mahdollisuus oman osaamisensa ja oppilaitosten kehittämiseen joustavien koulutusohjelmien ja yhteisöllisten kehittämishankkeiden avulla.

Arviointitoiminta

Arviointitoimintaa kehitetään säästöjen mukaisesti.

1. OPETUKSEN KEHITTÄMINEN

1.1. Opetussuunnitelmien ja tutkintojen perusteet

Tavoitearvot:

- Tuotetaan laajassa sidosryhmäyhteistyössä opetussuunnitelmien ja tutkintojen perusteet.
- Kaikki koulutuksen järjestäjät, oppilaitokset ja koulut käyttävät viimeisimpiä opetussuunnitelmien ja tutkintojen perusteita vuoteen 2005 mennessä.

1.1.1. Yleissivistävän koulutuksen opetussuunnitelmien perusteet

Hankkeen tavoitteet:

- Perusopetuksen ja lukio-opetuksen opetussuunnitelmien perusteiden kehittäminen (2000–2003)
- Perusopetuksen paikallisen opetussuunnitelmatyön tukeminen (2004–2006)
- Lukio-opetuksen paikallisen opetussuunnitelmatyön tukeminen (2003–2006)
- Ylioppilastutkinnon kokeiden kehittäminen YTL:n kanssa (2003–2006)

1.1.2. Ammatillisen koulutuksen opetussuunnitelmien perusteet

Hankkeen tavoitteet:

- Ammatillisen peruskoulutuksen tutkinnot vastaavat työelämän ja nuorten kehittymisen tarpeita.
- Opetussuunnitelman perusteita ja opetussuunnitelmia kehitetään ottaen huomioon näyttöjen kehittäminen, seurantapalautteet sekä työelämän ja yhteiskunnan muutokset.

1.1.3. Näyttötutkintojen perusteet

Hankkeen tavoitteet:

- Näyttötutkintojen perusteet uusitaan vähintään viiden vuoden välein.
- Uusien tutkintojen perusteet otetaan käyttöön viimeistään tutkinnon vahvistamista seuraavana vuonna
- Perusteiden sisältöä kehitetään ja muutetaan nykyistä joustavammiksi
- Näyttötutkintojen soveltuvuutta eri tavoin hankitun osaamisen tunnustamisen välineinä parannetaan
- Oppisopimuskoulutuksen asemaa näyttötutkintoihin valmistavana opiskeluväylänä vahvistetaan.
- Yleisten kielitutkintojen edistämishanke (2003–2005)
- Valtion kielitutkintojen kehittäminen (2002–2005)

1.1.4. Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmien perusteet

Hankkeen tavoite:

- Laaditaan taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet siten, että ne tukevat yleissivistävän koulutuksen tavoitteita ja että kaikessa taiteen perusopetuksessa noudatetaan uusia perusteita 2005.

1.2. Kaikilla suomalaisilla on saatavilla korkealaatuiset ja yhtenäiset koulutuspalvelut

Tavoitearvot:

- Suomalaiset oppilaat ja nuoret sijoittuvat kärkijoukkoon oppimistulosten ja osaamisen kansainvälisissä oppimistulosten vertailuissa ja kilpailuissa.
- Alueelliset ja koulujen väliset erot oppimistuloksissa ovat pienentyneet.
- Hyvien osaajien osuus on kasvanut kansallisissa ja kansainvälisissä oppimistulosten mittauksissa.
- Perusopetuksessa tyttöjen ja poikien väliset erot oppimistuloksissa ovat pienentyneet.
- Toisen asteen ja aikuisten koulutuspalvelut kattavat koko maan.
- Ammattitutkintojen näyttöjen ja suoritettujen tutkintojen ja niiden osien määrä kasvaa vuosittain.
- Koulutuksen järjestäjät, oppilaitokset, koulut ja opettajat ovat tyytyväisiä Opetushallituksen antamiin perusteisiin ja niiden käyttöä tukeviin aineistoihin ja palveluihin.

Hankkeet

1.2.1. Yleissivistävän koulutuksen kehittäminen

Hankkeen tavoitteet:

- Tuotetaan laajassa sidosryhmäyhteistyössä yleissivistävän koulutuksen kehittämiseen liittyvät palvelut siten, että ne ohjaavat käytännön työtä ja luovat edellytykset korkeatasoiselle ja yhtenäiselle opetus- ja kasvatustyölle kaikissa oppilaitoksissa.
- Kehitetään oppilaan arvioinnin oikeudenmukaisuutta ja vertailtavuutta (tehtäväpankki).
- Toteutetaan yhteistyössä lääninhallitusten kanssa esiopetusuudistuksen vaikutuksia ja asetettujen tavoitteiden toteutumista koskeva selvitys vuonna 2004.
- Toteutetaan perusselvitys maahanmuuttajien peruskouluopetuksesta siten, että se on valmis 2003 ja luo pohjan ao. koulutuksen kehittämiseksi.
- Jatketaan Suomen Tammi+ hanketta ympäristöministeriön, Museoviraston ja Opetushallituksen sekä Opekon:n yhteistyönä siten, että laaditut toimintamallit ovat valmiina otettavaksi koko maassa käyttöön 2005.
- Luodaan edellytyksiä perusopetuksen ja lukiokoulutuksen saavutettavuuden turvaamiseksi seudullisella yhteistyöllä.
- Euroopan liikuntakasvatuksen teemavuoden 2004 suunnittelu ja toteutus (kattavat kaikki oppilaitosmuodot)

1.2.2. Ammatillisen koulutuksen kehittäminen

Hankkeen tavoitteet:

- Parannetaan eri tavoin oppivien opiskelijoiden mahdollisuuksia tutkinnon suorittamiseen ja ammattitaidon saavuttamiseen tukemalla opetussuunnitelmien ja opetuksen kehittämistä sekä opetusmenetelmien monipuolistamista oppilaitoksissa.
- Koulutuksen ja työelämän yhteistyötä vahvistetaan laadukkaana ammatillisen koulutuksen toteuttamisessa ja laadunvarmistuksessa kaikilla aloilla.
- Alakohtaisessa kehittämisessä otetaan huomioon arviointien ja kehittämishankkeiden tulokset sekä työelämän ja muu palaute.
- Työssäoppiminen on tehokas ja laadukas oppimismenetelmä ja työssäoppimisen laadunvarmistus toteutetaan kaikilla aloilla ja tutkinnoissa.
- Näyttöjärjestelmä ja näyttöaineistot ovat käytössä kaikissa tutkinnoissa ja niiden laadunvarmistusjärjestelmä on toimiva.
- Opettajien työelämäosaamisen kehittämisohjelma ja työpaikkaohjaajien kouluttaminen on toteutettu.

1.2.3. Näyttötutkintojen kehittäminen

Hankkeen tavoitteet:

- Tutkintorakennetta kehitetään ammattialojen tarpeiden mukaisesti yhteistyössä työelämän toimijoiden ja koulutus- ja tutkintotoimikuntien kanssa.
- Tutkintoja kootaan ammattialoittain laajemmiksi kokonaisuuksiksi valinnaisuutta ja eri tutkinnoille yhteisiä moduuleja lisäten. Tarvittaessa tutkinnoissa määritellään suuntautumisalut.
- Tutkintojen perusteet uusitaan vähintään viiden vuoden välein. Yhteistyössä koulutus- ja tutkintotoimikuntien kanssa laaditaan vuosittaiset suunnitelmat perusteiden uusimisesta.
- Perusteiden vaikuttavuutta lisätään kehittämällä perusteiden sisältöä erityisesti ammattitaidon arvioinnin osalta ja siten, että perusteet soveltuvat nykyistä paremmin epävirallisen ja arkioppimisen tunnustamiseen.

1.2.4. Kestävän kehityksen edistäminen

Hankkeen tavoitteet:

- Koulutuksen järjestäjiä ja oppilaitoksia tuetaan oman kestävän kehityksen ohjelman laadinnassa, opettajien täydennyskoulutuksessa ja oppimateriaalituotannossa.
- Vahvistettujen ympäristökriteerien avulla arvioidaan ympäristöasioiden tilaa oppilaitoksissa.
- Kannustetaan oppilaitoksia osallistumaan paikalliseen yhteistyöhön elinympäristön puolesta.
- Kansainvälisistä hankkeista keskeisin on Itämeren alueen ympäristöyhteistyö (ml. Baltic 21 E (2002-))
- Opetusalan kestävän kehityksen edistämistoimia linjataan toimintakausittain (3-4 vuotta) Opetushallituksen johdolla laadittavassa kestävän kehityksen edistämishjelmassa.

1.2.5. Tasa-arvoiset koulutuspalvelut

Hankkeen tavoitteet:

- Tasa-arvoiset koulutuspalvelut tukevat opetussuunnitelman tavoitteita ja kehittämistä yleissivistävän sekä ammatillisen koulutuksen osalta.
- Tuotetaan kaikkien oppilaitosten ja niiden ylläpitäjien käyttöön uusia innovatiivisia toimintamalleja, kuntien ja koulujen erilaiset lähtökohdat huomioon ottavia verkkopalveluja sekä vähälevikkistä ja erityisopetuksen oppimateriaalia ja digitaalista oppimateriaalia siten, että ne tukevat koulutuksen saavutettavuutta ja yhtenäisyyttä ja luovat edellytyksiä koko maassa korkeatasoiseen opetukseen ja kasvatukseen.
- Kohdistetaan täydennyskoulutusta tasa-arvoisten koulutuspalveluiden tukemiseksi.

1.2.6. Språklig stimulans och inlärningsstrategier (Kielivirikkeitä ja oppimisstrategioita)

Projektets syfte:

- Att utveckla språkstimulerande och språkpedagogiska arbetsätt i alla ämnen för elevgrupper med blandad språkbakgrund i den finlandssvenska skolan med dess olika slag av språkliga miljöer. Detta innebär systematiskt stöd och stimulans för skolspråket svenskan, i alla ämnen, samt även stöd för och utveckling av undervisningen i finska.
- Som en central del inom projektet fungerar Språkrum, ett pilotprojekt där sex kommuner deltar med barngrupper som är med som huvudinformanter och som deltar i ett språkstimulansprogram
- Ett eget delprojekt utgör FINNRUM. Dess syfte under verksamhetsperioden är att göra finskan mera angelägen, levande och intressant för de enspråkigt svenska elever som lever i en svensksdominerad miljö och saknar naturliga kontaktytor till finska och finsk kultur.

1.3. Syrjäytymisriski on hallinnassa

Tavoitearvot:

- Syrjäytymisen syyt ja siihen johtavat tekijät tunnetaan ja tunnistetaan.
- Syrjäytymistä estäviä toimitapoja on koulujen ja oppilaitosten käytössä.
- Perusopetuksen pudokkaiden lukumäärä on vähentynyt.
- Perusopetuksen jälkeen toisen asteen koulutukseen hakeutuvien osuus ikäluokasta on kasvanut.
- Toisen asteen koulutuksen keskeyttävien lukumäärä ja osuus ovat vähentyneet.
- Heikon oppimistuloksen perusopetuksessa saaneiden osuus on vähentynyt.
- Kieli- ja kulttuurivähemmistöjen kielelliset valmiudet ja taidot ovat parantuneet
- Romaninuorten koulutukseen osallistumisaste ja tutkintojen suorittaminen ovat lisääntyneet.
- Ohjaus- ja tukipalvelut ovat määrällisesti ja laadullisesti riittävät tarpeeseen nähden.
- Oppilaat ja opiskelijat osaavat tehdä koulutusta ja opiskelua koskevia valintoja ja ovat siihen motivoituneita.

Hankkeet

1.3.1. Syrjäytymisriskissä olevien oppilaiden tukeminen koulutuksen nivelvaiheessa.

Hankkeen tavoitteet:

- Peruskoulun jälkeiseen koulutukseen osallistuminen kasvaa ja keskeyttäminen ammatillisessa koulutuksessa vähenee
- Kaikissa kunnissa seurataan opiskelijoiden sijoittumista peruskoulun jälkeen, ohjauksellinen yhteistyö perusopetuksen ja jatko-opintoja järjestävien oppilaitosten välillä toimii, ohjauspalvelut ovat määrällisesti riittäviä ja laadukkaita
- Perusopetuksen ja ammatillisen koulutuksen yhteistyömuotoja kehitetään.
- On kehitetty hyviä malleja moniammatillisesta yhteistyöstä ja niitä levitetään

1.3.2. Erityisopetuksen kehittäminen

Hankkeen tavoitteet:

- Koulutetaan opettajat tunnistamaan syrjäytymisvaarassa olevat oppilaat, tukemaan oppilaiden kasvua ja kehitystä sekä vähentämään oppimisvaikeuksia.
- Parannetaan koulujen valmiuksia vastata koko ikäluokan koulutuksesta kehittämällä niiden yhteisöllistä toimivuutta ja opetuksen yhteistoimintamalleja.

- Rakennetaan erityistä tukea tarvitsevien opetuksen verkkopalveluja.
- Kehitetään uusia tehokkaita toimintamalleja syrjäytymisriskin ehkäisemiseksi ja koulutuksen keskeyttämisen pienentämiseksi (esim. Erityistä tukea tarvitsevien opetuksen kehittäminen yleis- ja erityisopetuksessa 2002 – 2004 (LATU) Erityiset opetusjärjestelyt syrjäytymisvaarassa olevien oppilaiden tukena 2000 – 2003 (EROS) Hankkeet, joissa tuotetaan erityisopetuksen oppimateriaaleja ja verkkopalveluja.)

1.3.3. Ammatillisen erityisopetuksen strategian toteuttaminen

Hankkeen tavoitteet:

- Ammatillisen erityisopetuksen strategia toteutetaan opetusministeriön linjauksien pohjalta.
- Tavoitteena on toteuttaa erityisopetuksen kautta koulutuksellista tasa-arvoa, edistää integraatiota ja kehittää ammatillista erityisopetusta.

1.3.4. Opinto-ohjauksen kehittäminen

Hankkeen tavoitteet:

- Kehitetään opinto-ohjausta ja koulutustiedotusta oppilaanohjauksen tila-arvioinnin tulosten pohjalta.
- Tavoitteena on opinto-ohjauksen laadun ja saatavuuden parantaminen,
- ammatillista koulutusta koskevan tiedotuksen ja ohjauksen tehostaminen,
- henkilökohtaisten opinto-ohjelmien laadinnan lisääminen ja
- vanhemmille suunnatun, vaihtoehtoja ja valintojen vaikutuksia koskevan tiedotuksen tehostaminen

1.3.5. Eriyttäminen (menetelmät, sisällöt)

Hankkeen tavoitteet:

- Kouluilla ja oppilaitoksilla on käytössä monipuolisia diagnostisia menetelmiä oppimisvaikeuksien tunnistamiseksi, opetusmenetelmät varioivat tulosten mukaisesti.
- Yksilöllisten opinto-ohjelmien mukaisesti opiskeleville on laadittu oppimissuunnitelma. Henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma on kaikilla ammatillisessa koulutuksessa opiskelevilla.
- Eriyttämiseen soveltuvaa monipuolista oppimateriaalia on tarjolla.

1.3.6. Oppilas- ja opiskelijahuollon kehittäminen

Hankkeen tavoitteet:

- Kehitetään oppilas- ja opiskelijahuoltopalveluiden tasavertaista saatavuutta
- Kehitetään oppilas- ja opiskelijahuollon sekä muiden tukipalveluiden seutukunnallisia toimintamalleja

1.4. Työmarkkinoiden eri aloilla on käytettävissä ammatillisesti päteviä työntekijöitä

Tavoitearvoja:

- Ammatillisen koulutuksen laatu vastaa työelämän tarpeita.
- Ammatillinen koulutus tukee tasapainoista aluekehitystä.
- Työelämän tarpeet on ennakoitu kansallisesti ja tuettu alueellista ennakointia.
- Toisen asteen ammatillisessa koulutuksessa aloittaneiden osuus ikäluokasta on kasvanut.
- Työllistyminen ammatillisen koulutuksen ja tutkinnon suorittamisen jälkeen on parantunut.
- Aikuisväestön, varsinkin 35–55-vuotiaiden ja alemman pohjakoulutustason aikuisten osallistuminen koulutukseen on lisääntynyt.
- oppisopimusten ja näyttötutkintojen määrät ovat kasvaneeet.

Hankkeet

1.4.1. Ennakointi ja seuranta

Hankkeen tavoitteet:

- Päätöksentekijällä ja koulutusvalintoja tekevillä on käytettävissä mahdollisimman luotettavaa ja ajantasaista tietoa työvoiman kysynnästä, tarjonnasta ja koulutustarpeista.
- Ammattien ja osaamistarpeiden muutoksia seurataan ja ennakoidaan järjestelmällisesti.
- Tulevaisuuden osaamistarpeista tuotetaan tietoa valtakunnallista ja paikallista opetussuunnitelmatyötä varten.

- Tiedon tuottamista varten on luotu yhteistyöverkosto ja kehitetty toimiva valtakunnallinen ja alueellinen ennakointimenettely.
- Opetushallituksella on korkeatasoiset ennakoinninvälineet (mm. Mitenna, ENSTI)
- Ura- ja rekrytointipalvelut kehitetään kaikkiin oppilaitoksiin.

1.5. Suomalainen koululaitos on kansainvälisessä kärjessä teknologian ja tietotekniikan hyödyntämisessä oppimisen ja koulutuksen kohdalla

Tavoitearvot:

- Tieto- ja viestintätekniiikan näkökulma sisältyy opetussuunnitelmien ja tutkintojen perusteisiin.
- Verkko-oppiminen on osa normaalia opetusta.
- Opettajista kasvavat osuudet ovat saavuttaneet ope.fi I, II ja III tason osaamisen.
- Verkko-opetusta ja tietotekniikankäyttöön perustuvia oppiaineistoja on saatavilla kaikkien luokka-asteiden ja oppiaineiden opetukseen sekä kaikkiin ammatillisiin tutkintoihin.

Hankkeet

1.5.1. Virtuaalikoulu ja Etälukioprojekti (ESR-hanke 2000 - 2004)

Hankkeen tavoitteet:

- Tuottaa tieto- ja viestintätekniiikkaa hyödyntäviä palveluja, jotka mahdollistavat monipuolisen ja joustavan opiskelun ja täydennyskoulutuksen sekä tukevat oppilaitosten pedagogisten toimintaympäristöjen kehittämistä ja koulutuksen tasa-arvon turvaamista.
- Huolehtia, että kaikki kansalaiset saavuttavat tietoyhteiskunnan vaatimat valmiudet
- Kehittää verkko-opetuksen ja oppimisen toimintamalleja yhteistyössä oppilaitosten ja sidosryhmien kanssa.
- Etälukion arviointihanke 2002 - 2004 suoritetaan ESR-tavoiteohjelmien ja kansallisen koulutuspolitiikan tavoitteiden kriteereillä.

1.5.2. Opetushallituksen oma portaali

Hankkeen tavoite:

- Koulutuksen järjestäjillä, oppilaitoksilla ja opettajilla on käytettävissään korkeatasoinen ja luotettava portaali, jossa on kattavasti koulutustietoa opetusalan toimijoiden käyttöön sekä korkeatasoinen pedagoginen verkkokoulu

1.6. Tuetaan maahanmuuttajien kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan koulutuksen keinoin

Tavoitearvot:

- Maahanmuuttajanuorten toisen asteen koulutukseen osallistuminen kasvaa.
- Selvitetty maahanmuuttajien koulutuksen rahoitusjärjestelyjen toimivuus.
- Tuotettu maahanmuuttajien kulttuureja kuvaavia oppi- ja opetusmateriaaleja
- Suomen kielen ja kulttuurin oppimateriaaleja on saatavilla tarpeen mukaisesti.
- Maahanmuuttajien opettajien koulutusta kehitetään määrällisesti ja laadullisesti yhteistyössä sosiaali- ja terveystieteiden ja työvoimaviranomaisten kanssa

Hankkeet

1.6.1. Maahanmuuttajien integroiminen suomalaiseen yhteiskuntaan koulutuksen keinoin

Hankkeen tavoitteet:

- Maahanmuuttajaoppilaat ja -opiskelijat saavat riittävää tukea koulutuksen aikana ja tarvittavaa ohjausta koulutuksen nivelvaiheissa.
- Koulutuksen tavoitteena on maahanmuuttajien toimiva kaksikielisyys.
- Opetuksen tavoitteet ja menetelmät ottavat huomioon heidän kieli- ja kulttuuri-identiteettinsä.

2. KOULUTUKSEN ARVIOINTI

2.1. Indikaattorit

2.1.1. Indikaattorit

- Koulutuksen indikaattorien tuottamista jatketaan edelleen saatujen kokemusten pohjalta. Indikaattorit kattavat Opetushallituksen alaisen koulutuksen. Indikaattoreiden kehittämistä jatketaan ottaen mahdollisuuksien mukaan huomioon myös koulutuksen järjestäjien tarpeet ja sähköisten menetelmien mahdollisuudet.
- Opetushallitus vastaa kansallisen koordinoinnin tehtävistä OECD:n koulutusindikaattoriprojektissa (INES).

2.2. Oppimistulosten arviointi:	PERUS-KOULU 6. LK	PERUS-KOULU 9. LK	LUKIO	AMMATILLINEN KOULUTUS	AIKUIS- KOULUTUS
• Äidinkieli ja modersmålet	1/2002- 7/2003	6/2002- 4/2004			
• Oppimaan oppiminen	1/2002- 8/2003				
• Kommunikaatiotaidot		6/2002- 12/2003			
• Liikuntakasvatus		6/2002- 12/2003			
• Ammatillisen koulutuksen oppimistulosten arviointi neljällä alalla				1/2002-9/2006	
• Kansainväliset oppimistulokset					
• EU englanninkielen oppimistulokset		1/2002- 6/2003			
• EU-lukutaitoprojekti		1/2002- 12/2003			
2.3. Muu arviointi					
• Työpaikalla tapahtuvan oppimisen arviointi				11/2001-12/2004	
• Ammatillisen koulutuksen oppimistulosten arviointijärjestelmän kehittäminen näyttöjärjestelmän osana				11/2001-12/2003	
• Ammatillisen koulutuksen laatu ja ulkoinen auditointi (itsearviointin tuki ja mittarit)				1/2001- 12/2003	
• Oppisopimuskoulutuksen laatu ja itsearviointi (itsearviointin tuki ja mittarit)				1/2001- 12/2003	
• Ammatillisen koulutuksen laatupalkinto				1/2001- 12/2003	
• Oppisopimuskouluttajien laatupalkinto				1/2002- 12/2003	
• Ammatillisen koulutuksen laatu/Leonardo-hanke				1/2003-12/2005	
• Ammatillisten aikuiskoulutuskeskusten arviointi					10/2002-12/2003
• Opinto-ohjauksen ja oppimisvaikeuksien tuen tila					1/2002-12/2003
• Oppimistulosten arvioinnin pohjoismainen yhteistyö	1/2003- 12/2003	1/2003- 12/2003	1/2003- 12/2003		

3. TIETOHUOLTO

3.1. Tiedon hallinta, koulutustiedotus sekä tutkimustoiminta

Tavoitearvot:

- Palvelut kattavat opetustoimialan kansallisen ja kansainvälisen kuvailevan ja analyysoivan koulutustiedon ja koulutuksen tilastotiedon.
- Opetushallitus on sähköisessä tiedonhallinnassa opetustoimen keskeinen toimija, joka hyödyntää omien tietolähteidensä lisäksi tarpeellisia ulkopuolisia tietolähteitä
- Tiedot tallennetaan niiden alkuperäisillä lähteillä.
- Tieto samanaikaisesti käytettävissä eri järjestelmissä.
- Kaikki halutut ulkopuoliset tietolähteet ovat viraston käytössä.
- Uudistetut opetushallinnon koulutus- ja opintoala- sekä koulutusasteluokitukset on otettu käyttöön.
- tuotetaan ja välitetään opetustoimen päättäjille ja käyttäjille ajankohtaista tietoa toimialasta

Hankkeet

3.1.1. Koulutuksen tietovaranto

Hankkeen tavoitteet:

- Opetushallituksella on tiedon hankkimisen, analysoinnin ja jakelun osaaminen sekä kattava koulutuksen tietovaranto,
- Koulutustiedon raportointia kehitetään avoimeksi web-palveluksi erityisesti viranomaisten asiantuntijakäyttöön
- Kehittämistyössä otetaan huomioon Opintoluotsi -palvelun, ennakoinnin (Mitenna ja ENSTI), oppimistulosten arvioinnin, työministeriön, KELAn ja muiden yhteistyötahojen tarpeet.
- Opetushallitus tuottaa kansallisesta ja kansainvälisestä aineistosta analyyseja ja raportteja; raportti opettajatilanteesta (2003)
- Opetushallitus toimii opetustoimen kansallisen ja kansainvälisen tiedon ja tiedonvaihtoverkoston keskeisenä toimijana ja vastuutahona.
- Opetushallitus tilaa ja hyödyntää erilaista tutkimustietoa tutkimusohjelman linjausten mukaisesti. Kehittämistyössä hyödynnetään tutkimustietoa, jota saadaan mm. Suomen Akatemian kanssa tehtävän yhteistyön avulla.
- Opetushallinnon koulutus- ja opintoalat sekä koulutusluokituksen käyttöönotto toisen asteen vuoden 2005 ja ammattikorkeakoulujen vuoden 2004 koulutustarjontaan. Tilastoissa luokitus otetaan käyttöön 2004-2005 aikana.

3.1.2. Koulutustiedotus ja neuvonta

Hankkeen tavoitteet:

- Koulutuksen hakupalvelua (Koulutusnetti) kehitetään ensisijaisesti asiantuntijajärjestelmänä.
- Eri koulutusasteiden ja koulutusalojen julkaisujen ja www -palvelujen tuottaminen.
- Julkaisut (Koulutusopas peruskoulun jälkeiseen koulutukseen, Utbildning efter grundskolan, Ammattikorkeakoulujen valintaopas – Yrkehögskolornas urval, Ammattikorkeakouluopinnot - Yrkehögskolestudier, Aikuiskoulutuslinjat, Vuxenutbildning, Aikuiskoulutus-opas, Utbildning för vuxna, Yliopistojen valintaopas - Universitetens urval, Yliopisto-opinnot, Universitetsstudier, Opintoja suunnittelevan vammaisen opas, Handbok i studieplanering för handikappade, koulutus- ja opiskelijavalintaesitteet).
- Julkaisut ovat käytössä painetussa ja sähköisessä muodossa.

3.1.3. Opetustoimen taloutta ja rahoitusta koskevan tiedon hallinta

Hankkeen tavoitteet:

- Opetustoimen rahoitusjärjestelmä tukee strategisten tavoitteiden toteutusta,
- toimii oikean tiedon pohjalta virheettömästi ja
- tuottaa tietoa koulutuksen kehittämisvaihtoehtojen taloudellisista vaikutuksista.

4. PALVELUTEHTÄVÄT

4.1. Opetushallituksella on kansainvälisten toimintojen strategia, joka kattaa sekä viraston että toimialan tarpeet

Hankkeet

4.1.1. Kansainvälisen verkoston rakentaminen

Hankkeen tavoitteet:

- Opetushallituksen kansainvälisen verkon kehittämisen pääperiaatteena on, että sen tulee palvella kansallista toimintaa.

4.1.2. Suomalaisella lapsella ja nuorella on kansainvälisen toiminnan edellytykset

Hankkeen tavoitteet:

- Suomalaiset koulut ja oppilaitokset opettavat kansainvälisyyttä ja kulttuurien tuntemusta sekä kansainvälisillä työmarkkinoilla tarvittavia valmiuksia.
- Ne toteuttavat kansainvälisiä projekteja sekä kehittävät ja järjestävät koulutusta kansainvälisessä yhteistyössä.

4.1.3. Ulkomailla toimivien koulujen tukeminen

Hankkeen tavoite:

- Eurooppa-koulujen, Suomi – koulujen ja Suomen ulkomaan peruskoulujen toiminnan tukeminen, opetuksen kehittäminen sekä suomenkielisten osastojen opetuksen toiminnan tukeminen.

4.1.4. EU- ja kansainväliset palvelut sekä kahdenvälinen yhteistyö

EU – ohjelmat

- Opetushallitus hoitaa ja hallinnoi EU –ohjelmia (mm. LEONARDO –ohjelma, CEDEFOP -tiedonvaihtoon liittyvät tehtävät, CEDEFOP Study Visits, CEDEFOPin opettajan- ja kouluttajakoulutusverkosto (TTnet), EURYDICEpalvelu, EUROPASS, European Label). Opetushallitus vastaa Eurooppa -koulujen toiminnan tarvitsemasta tuesta ja hoitaa opetusalan kansainvälisten kilpailujen kansallista valmistelua.

Lähialueohjelma

- VENÄJÄ- ja LÄHIALUEYHTEISTYÖ: Opetushallitus valmistelee ja toteuttaa Venäjä-ohjelman ja hallinnoi lähialueyhteistyön piiriin kuuluvia hankkeita.

Kansainväliset palvelut

- Opetushallitus tukee yleissivistävien ja ammatillisten oppilaitosten kansainvälistämistä sekä hoitaa opetusalan kansainvälisiä kilpailuja ja kahdenvälistä koulutusyhteistyötä.

EN:n koulutukseen ja kielenopetukseen liittyvät toimeksiannot hoidetaan

- kielikoulutuspolitiikan itsearviointi v. 2004
- muut toimeksiannot

4.2. Opetustoimen henkilöstön kehittäminen tukeutuu valtakunnallisiin tavoitteisiin ja tukee tulossopimuksen tavoitteiden toteuttamista

Hankkeet

4.2.1. Opetustoimen henkilöstön osaamisen edistäminen

Hankkeen tavoitteet:

- Opetustoimen henkilöstön osaamista edistetään opetusministeriön opettajankoulutuksen kehittämisohjelman linjausten mukaisesti
- Koulutuspoliittiset painoalueet toteutuvat alueellisesti tasapuolisesti ja eri oppilaitosten tarpeet huomioon ottaen.
- Painoalueille laaditaan koulutusohjelmien sisällöt.
- Toiminnasta kerätään säännöllistä asiakaspalautetta. Osallistujatilastot ja arviointitulokset julkaistaan vuosittain.
- Lisätään inklusiota toteuttavien koulujen opettajien erityisopetus- ja kuntoutustietoutta täydennyskoulutuksella

4.2.2. OPEKO

Hankkeen tavoitteet:

- Opekon toimintaa kehitetään eduskunnan ja opetusministeriön linjausten mukaisesti
- Opetusalan koulutuskeskuksen asemaa ja merkitystä tämän tulossopimuksen mukaisten tavoitteiden toteutumisessa vahvistetaan.
- Selvitetään mahdollisuudet kehittää Opekoa myös sellaisten pienten ja syrjäisten kuntien opettajien koulutuskeskukseksi, jotka eivät pysty itse organisoimaan henkilöstökoulutustansa

4.3. Muut palvelut

Palvelutehtävien osalta yhteinen tavoite:

- palvelutuotanto tukee viraston strategisten tavoitteiden toteuttamista.

4.3.1. Opiskelijavalinnat ja siihen liittyvät rekisteripalvelut

Hankkeen tavoitteet:

- Koulutukseen hakeutuvilla on riittävä, ajantasainen tieto koulutustarjonnasta ja koulutukseen hakeutumisesta.
- Koulutuksen järjestäjillä on käytettävissä opiskelijavalinnassa tarvittavat tiedot ajantasaisina sähköisessä muodossa.

4.3.2. Tutkintotoimikuntapalvelut

Hankkeen tavoitteet:

- Tutkintotoimikunnat asetetaan kunkin alan edustavimpien järjestöjen ja alan koulutustoimikunnan näkemysten mukaisesti.
- Jäsenille ja sihteereille valmistellaan perehdyttämis- ja täydennyskoulutusohjelmat.
- Näyttösuunnitelmien sisältöä ja rakennetta kehitetään ja standardoidaan.

4.3.3. Koulutustoimikunnat

Hankkeen tavoitteet:

- Koulutustoimikuntien edustama työelämän asiantuntemus on tehokkaassa käytössä ja ne yhteistyössä Opetushallituksen kanssa edistävät koulutuksen ja työelämän vuorovaikutusta.

4.3.4. Koulutus- ja konsultointipalvelut

Hankkeen tavoite:

- Toiminnan volyyymi säilyy nykytasolla.

4.3.5. Materiaalituotanto

Hankkeen tavoite:

- Tuotetaan oppimateriaaleja (oppikirjoja, verkkomateriaaleja ym.) strategian tavoitteiden mukaisesti.

4.3.6. Oppilaitosrakentamisen ja -varustamisen palvelut

Hankkeen tavoite:

- Terveellisen ja turvallisen opiskeluympäristön laadun arvioinnin perusteet perusopetusta varten - opetusministeriön muistion ehdotusten kohtien 2 - 6 toteuttaminen
- Koulurakentamista ja varustamista sekä koulutiloja koskevat suositukset ovat valmiit vuonna 2004

4.3.7. Valtion oppilaitosten hallinto- ja tilivirastopalvelut

Hankkeen tavoitteet:

- Valtion oppilaitoksilla on hyvät toimintaedellytykset ja niille tarjotaan tarvittavat palvelut
- Valtion oppilaitoksilla on toimintastrategia, joka muodostaa niistä toiminnallisen konsernin.

4.3.8. Opetushallituksen henkilöstön työhyvinvoinnin kehittäminen

- Virastossa käynnistettiin syksyllä 2002 henkilöstön työhyvinvoinnin kehittämishanke, joka ajoittuu vuosille 2002–2004

4.3.9. Tutkintopalvelut

Hankkeen tavoitteet:

- Tehdään ulkomailla suoritettujen tutkintojen tunnustamisesta annettujen lakien ja asetusten (1597/1992, 520/1997, 531/1986 ja 519/1997) mukaiset kelpoisuuspäätökset. sekä annetaan lausunnot suomalaisen koulutuksen vastaavuudesta.
- Hoidetaan ammatillisten tutkintojen vastaavuuksista tiedottavan National Reference Point (NRP) – verkoston ja korkeakoulututkintojen vastaavuuksista tiedottavan NARIC/ENIC –verkoston toimintaan liittyvät tiedonvaihtotehtävät, diploma supplementin käytön edistämiseen liittyvät tehtävät sekä yleisen tutkintojen tunnustamisjärjestelmän direktiivien toteuttamiseen liittyvät tiedotustehtävät.

5. EU-rakennerahasto-ohjelmiin liittyvät tavoitteet

Tavoitteet

- Tavoitteena on toteuttaa EU:n sosiaalirahasto-ohjelmien koulutukseen ja sen kehittämiseen liittyviä hankkeita tehokkaasti ja varmistaa se, että hankkeissa tehty kehittämistyö hyödyntää koko koulutusjärjestelmän kehittämistä ja laajasti koulutuksen järjestäjiä.

6. VOIMAVARAT

- Opetushallituksen toimintamomentti (29.07.21)
- Lisäksi opetusministeriö osoittaa erikseen sovittavalla tavalla lisärahoitusta kehittämismomenteilta ja muilta käytettävissä olevilta momenteilta